

Covid-19 i infància a Barcelona: Resultats del seguiment de les Recerques Socials d'Urgència

→ *Resum executiu*

NOVEMBRE 2021

#RecercaSocialUrgència | #Observatori017BCN

COVID-19 I INFÀNCIA A BARCELONA

OBERT | Laboratori que ressegueix l'impacte de la crisi sanitària i social de la covid-19, i de les mesures que s'han pres per fer-hi front, en les vides i els drets de la infància i l'adolescència de Barcelona. Aquest laboratori es basa en el seguiment de recerques socials d'urgència identificades a nivell de ciutat, de Catalunya o de l'Estat.

Institut Infància i Adolescència de Barcelona

– Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona
(IIAB – IERMB)

Equip:

Laia Pineda (directora)

Mari Corominas (investigadora; *elaboració seguiment
recerques socials urgència i resum executiu*)

Laia Curcoll (comunicació)

Ajuntament de
Barcelona

Publicacions derivades:

2021 | Article

ARTICLE “ELS EFECTES DEL CONFINAMENT I LA PANDÈMIA EN LA INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA DE BARCELONA”

Capítol sobre els impactes en la infància i adolescència de la pandèmia i el confinament publicat a l'Anuari Metropolità de Barcelona 2020, que està dedicat a l'emergència sanitària de la covid-19 i els seus impactes socioeconòmics i ecològics.

PUBLICACIÓ PRINCIPAL

Covid-19 i infància a Barcelona
Què ens diu la recerca social d'urgència sobre els impactes de la covid-19 en les vides i els drets de la infància i l'adolescència? Quina resposta ha donat el govern de la ciutat?

Document de bases

Anàlisi de la recerca social d'urgència per a l'Informe Drets de la Infància i l'Adolescència a Barcelona 2020, amb èmfasi a les actuacions del govern de la ciutat per mitigar els impactes de la covid-19 en les vides i drets dels infants i adolescents.

2020 | Informe

COVID-19 I INFÀNCIA A BARCELONA: IMPACTES EN ELS DRETS DE LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA I RESPOSTES MUNICIPALS

Avançament de resultats dels impactes de la covid-19 en la infància identificats per les recerques socials d'urgència, que també inclou un repàs de les actuacions impulsades pel govern de la ciutat.

AVANÇAMENT RESULTATS

Publicacions derivades:

ARTICLE 2021 (PUBLICACIÓ PRINCIPAL)

COM A FONT UTILITZADA PER AL DADES CLAU 2020 I EL PLA D'INFÀNCIA 2021-2020

1

Introducció

2

Mètode

3

Resultats

4

Conclusions

5

Referències bibliogràfiques

1. Introducció (1/4)

Primeres perspectives de la pandèmia per la covid-19

- **Abril de 2020:** preocupació per l'afectació física, emocional i psicològica dels infants en situació de vulnerabilitat als països amb estats d'emergència i confinaments obligatoris (United Nations, 2020).
- **Índex de confinament infantil:** Espanya estava entre els 5 països (de 25) amb les mesures més severes -nombre de setmanes de confinament dels infants, tancament de les escoles i tancament dels espais de joc-, al costat de Turquia, Indonèsia, Itàlia i Hong Kong (Gill & Monro, 2020).
- **Primeres aproximacions a la ciutat de Barcelona:** empobriment de les llars, bretxes digitals resten a la igualtat d'oportunitats, efectes psicològics adversos del confinament i augment de les violències intrafamiliars (Mayordomo, 2020).

1. Introducció (2/4)

El benestar subjectiu de la infància abans de la covid-19

- **Factors clau destacats del benestar subjectiu de la infància:** habitatge, seguretat, assetjament entre iguals; llibertat per escollir; suport social, amistats; activitats de lleure (Dinisman et al., 2015; Lee & Yoo, 2017; Bradshaw & Rees, 2017; Malo et al., 2018).
- **Tercera onada de l'enquesta de Childrens World's 2016-19 (35 països):**
 - Alerta amb els infants amb inseguretat alimentària a les seves llars (Rees et al., 2020)
 - Circumstàncies diverses dels infants pel que fa a l'accés a internet (Rees et al., 2020)
 - Infants que viuen a dues cases per les separacions/divorcis dels pares/mares (Rees et al., 2020)
 - Catalunya: alerta amb els infants menys satisfets amb la casa on viuen i les coses que tenen (Casas et al., 2020)
 - Ciutat de Barcelona: la privació material durant la infància significa menys satisfacció amb la vida i les expectatives de futur (Corominas & Pineda, 2020)

1. Introducció (3/4)

La infància a la ciutat de Barcelona 2019: dades clau destacades

○ **Demografia i pobresa:**

- 246.266 infants i adolescents 0-17 anys (14,9% de la població total)
- Taxa 0-17 en risc de pobresa o exclusió social [2017-18]: 33,8%

○ **Salut i protecció:**

- Risc de patir un problema de salut mental 4-14 anys: 5,9%; depressió o ansietat 15-17: 3,5% [2016]
- Gairebé 4 de cada 10 infants [2011] i 2 de cada 10 adolescents [2016] amb sobrepès, amb més casos en contextos socioeconòmicament desfavorits

○ **Educació i temps fora l'escola:**

- Diferències per districtes de resultats educatius segons context socioeconòmic (Ciutat Vella/Nou Barris/Sants-Montjuïc vs. Sarrià-Sant Gervasi, Les Corts, Gràcia i l'Eixample) [2016-17]
- Entre 2 i 3 de cada 10 no fan activitats extraescolars esportives o físiques [2018]

(Institut Infància i Adolescència de Barcelona, 2020)

1. Introducció (4/4)

*PREGUNTA DE
RECERCA*

**QUINS SÓN ELS EFECTES DE LES
MESURES SEVERES PER LA COVID-19
EN ELS DRETS I EL BENESTAR DE LA
INFÀNCIA? I ESPECÍFICAMENT PER ALS
INFANTS EN SITUACIÓ DE
VULNERABILITAT A LA CIUTAT DE
BARCELONA?**

2. Mètode

COM GENEREM NOU CONEIXEMENT

QUINS SÓN ELS EFECTES DE LES
MESURES SEVERES PER LA COVID-19
EN ELS DRETS I EL BENESTAR DE LA
INFÀNCIA? I ESPECÍFICAMENT PER ALS
INFANTS EN SITUACIÓ DE
VULNERABILITAT A LA CIUTAT DE
BARCELONA?

MAPA D'EVIDÈNCIES I BRETXXES
a partir del seguiment local de
les Recerques Socials d'Urgència
(RSU) d'infància per la covid-19
(Campbell Collaboration, 2021).

→ **RSU (abril-octubre 2020)** identificades a partir de les convocatòries a les xarxes socials i internet
(perquè pel caràcter d'urgència i sense resultats,
les recerques encara no podien estar indexades a bases de dades bibliogràfiques).

2. Mètode

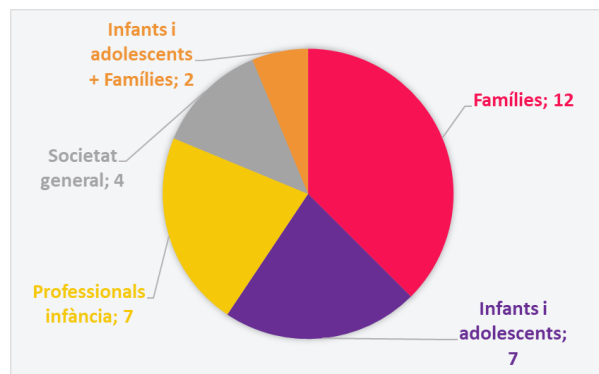
- **Criteris de selecció de les RSU identificades (PICOS):**
 - **P**articipants: infants i adolescents com a informants clau, famílies (amb i sense fills/es), professionals de la infància (àmbit sanitari, educatiu i social) i/o la societat en general (temes que afecten la infància de forma directa o indirecta).
 - **I**ntervencions: les recerques impliquen el desenvolupament d'un treball de camp empíric; essent principalment de tipus observacional, es té en compte la relació amb els efectes socials de la covid-19 en la infància, directes o indirectes.
 - **C**omparacions: es té en compte la representació (o aplicabilitat) suficient de la ciutat de Barcelona, ja sigui en recerques específiques a la ciutat de Barcelona, o bé de Catalunya, Espanya i la resta del món (Europa o mundial).
 - **O**utcomes/Resultats: es té en compte la connexió amb els drets dels infants i els àmbits identificats en el marc de l'[Informe Dades Clau 2019](#).
 - **S**tudy designs/Dissenys: quantitatius, quantitatius i mixtos.

3. Resultats

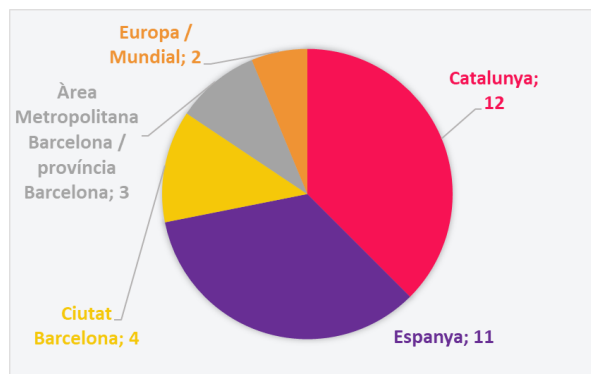
32 RSU identificades

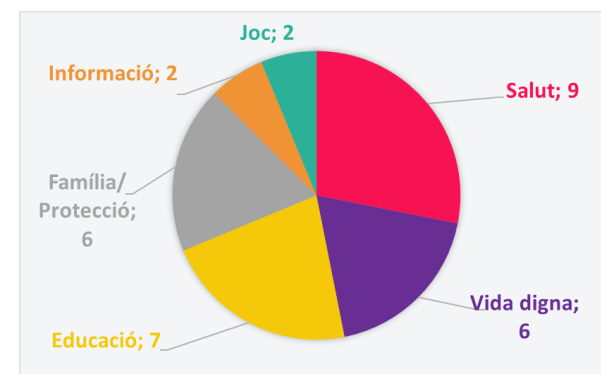
Participants

Marc territorial

Perspectiva de drets

(!) La convocatòria de les 32 RSU identificades arribava infants i adolescents, famílies, professionals d'infància i/o la població adulta de la ciutat de Barcelona.

Perspectiva de drets: VIDA DIGNA

RSU IDENTIFICADA	INFORMANT CLAU	MARC TERRITORIAL	EQUIP
1) <u>Actuació "Estimat Diari BCN"</u>	Infants i/o adolescents	Ciutat de Barcelona	Ajuntament de Barcelona: Direcció de Ciutat Educadora i Cultura als Barris de l'Institut Municipal d'Educació (IMEB).
2) <u>Consulta "Infància Confinada"</u>	Infants i/o adolescents	Espanya	Equip de la Consulta d'Infància Confinada amb el suport de "Enclave de Evaluación y Enfoque de Derechos Humanos".
3) <u>Consulta "CovidUnder19: Life Under Coronavirus survey for children"</u>	Infants i/o adolescents	Europa/ Mundial	Eurochild (promoció).
4) <u>Avaluació de necessitats de les famílies en situació de pobresa extrema</u>	Famílies (mares i/o pares)	Espanya	Save the Children-Espanya.
5) <u>Enquesta "Habitant en confinament"</u>	Societat en general	Àrea Metropolitana Barcelona / província Barcelona	Observatori Metropolità de l'Habitatge de Barcelona (O-HB), dins l'IERMB, en col·laboració amb l'Agrupació Arquitectura i Sostenibilitat (AUS) del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya.
6) <u>Projecte SOLIVID: recull iniciatives solidàries covid-19</u>	Societat en general	Europa/ Mundial	Institut de Govern i Polítiques Públiques (IGOP), IERMB i "Grup de Recerca Energia, Territori i Societat" (GURB) de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).

Perspectiva de drets: **FAMÍLIA / PROTECCIÓ**

RSU IDENTIFICADA	INFORMANT CLAU	MARC TERRITORIAL	EQUIP
7) <u>Estudi "Benestar dels infants i adolescents en el sistema de protecció: quina valoració fan del confinament"</u>	Infants i/o adolescents	Catalunya	Grup de recerca en Infància, Joventut i Comunitat (Liberi) de la Universitat de Girona (UdG) per encàrrec de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) de la Generalitat de Catalunya.
8) <u>Projecte FamCovid19: benestar individual i relacional de les famílies davant la situació de la covid-19</u>	Famílies (mares i/o pares)	Espanya	Grup de Recerca de Família i Parella (GRFP) de la Universitat Ramon Llull (URL).
9) <u>Estudi "Com les circumstàncies per la covid-19 han afectat la convivència familiar"</u>	Famílies (mares i/o pares)	Espanya	Amalgama7 i Fundació Portal.
10) <u>Enquesta de Save the Children: Anàlisi de l'impacte de l'emergència en la vida de la infància i les seves famílies</u>	Famílies (mares i/o pares)	Espanya	Save the Children-Espanya.
11) <u>Estudi "Com ha impactat la crisi de la covid-19 en els serveis adreçats a la infància i l'adolescència en situació de risc a la província de Barcelona"</u>	Professionals de la infància	Àrea Metropolitana Barcelona / província Barcelona	Grup de Recerca sobre Intervencions Socioeducatives en la Infància i la Joventut (GRISIJ) de la Universitat de Barcelona (UB) per encàrrec de la Federació d'Entitats d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (FEDAIA) en col·laboració amb la Diputació de Barcelona.
12) <u>Enquesta sobre l'atenció als infants i adolescents del tercer sector</u>	Professionals de la infància	Espanya	UNICEF-Espanya amb UNICEF-Catalunya.

Perspectiva de drets: **SALUT** (1 de 2)

RSU IDENTIFICADA	INFORMANT CLAU	MARC TERRITORIAL	EQUIP
13) <u>L'impacte del confinament en els hàbits de salut dels infants</u>	Infants i/o adolescents	Àrea Metropolitana Barcelona / província Barcelona	Tomando Conciencia Schools.
14) <u>Estudi "Impacte emocional de la covid-19 en infants i adolescents"</u>	Infants i/o adolescents	Catalunya	Projecte Òrbita.
15) <u>Enquesta epidemiològica "Confinament i salut pediàtrica per covid-19"</u>	Infants i/o adolescents + Famílies (mares i/o pares)	Catalunya	Hospital Sant Joan de Déu Barcelona i l'Institut de Salut Global de Barcelona (ISGlobal).
16) <u>Qüestionari "Adhesió a la dieta mediterrània, activitat física i son durant època de confinament per la pandèmia covid-19 en població infantil i juvenil"</u>	Famílies (mares i/o pares)	Catalunya	Hospital HM Nens de Barcelona.
17) <u>Estudi EmCoVID19: emocions i conducta durant la covid-19</u>	Famílies (mares i/o pares)	Catalunya	Hospital Sant Joan de Déu Barcelona.

Perspectiva de drets: SALUT (2 de 2)

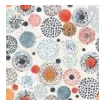
RSU IDENTIFICADA	INFORMANT CLAU	MARC TERRITORIAL	EQUIP
<u>18) Estudi "Confinament i salut en població infantil"</u>	Famílies (mares i/o pares)	Espanya	Grup de Recerca en Determinants Socials de la Salut i Canvi Demogràfic (OPIK) de la Universitat del País Basc (UPV/EHU) en col·laboració amb la Cooperativa per a la promoció humana i el desenvolupament comunitari (Bidegintza), i el Centre d'Investigació en Salut Laboral (CiSAL) de la Universitat Pompeu Fabra (UPF).
<u>19) Estudi "Detecció d'infants i adolescents que necessiten suport psicològic per l'aïllament social"</u>	Famílies (mares i/o pares)	Espanya	Grup de recerca AITANA de la Universitat Miguel Hernández d'Elx (UMH).
<u>20) Anàlisi prospectiu dels canvis en les relacions interpersonals en el context de la pandèmia COVID-19</u>	Professionals de la infància	Catalunya	Equip coordinat pel Dr. Josep Moya.
<u>21) Covid-19 i salut infantil: el confinament i el seu impacte segons professionals de la infància</u>	Professionals de la infància	Espanya	Grup de recerca OPIK de la Universitat del País Basc (UPV/EHU).

Perspectiva de drets: EDUCACIÓ

RSU IDENTIFICADA	INFORMANT CLAU	MARC TERRITORIAL	EQUIP
<u>22) Estudi "Els alumnes de la ciutat de Barcelona en situació de vulnerabilitat durant el confinament per la covid-19"</u>	Famílies (mares i/o pares)	Ciutat de Barcelona	Consorti d'Educació de Barcelona (Generalitat de Catalunya i Ajuntament de Barcelona) amb el suport del Gabinet d'Estudis Socials i Opinió Pública (GESOP).
<u>23) La bretxa digital a la ciutat de Barcelona el 2020</u>	Societat en general	Ciutat de Barcelona	Ajuntament de Barcelona.
<u>24) Enquesta "Desigualtats d'aprenentatge en confinament"</u>	Famílies (mares i/o pares)	Catalunya	Grup de recerca "Globalisation, Education and Social Policies" (GEPS) de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).
<u>25) Projecte "Models d'educació i cura de 0-3 anys"</u>	Famílies (mares i/o pares)	Catalunya	Institut de Govern i Polítiques Públiques (IGOP) amb el suport de RecerCaixa.
<u>26) Projecte "Covid-19, bretxa digital i canvi educatiu en escoles d'entorns en risc d'exclusió social"</u>	Professionals de la infància	Ciutat de Barcelona	Grup de recerca "Desenvolupament Humà, Intervenció Social i Interculturalitat" (DEHISI) de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).
<u>27) Enquesta "Recerca escoles confinades"</u>	Professionals de la infància	Catalunya	Grup de recerca "Globalisation, Education and Social Policies" (GEPS) de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).
<u>28) Consulta "Davant de crisis globals, transformar l'educació"</u>	Professionals de la infància	Catalunya	Edualter, associació especialitzada en educació crítica i transformadora, membre de la Federació d'Organitzacions per a la Justícia Global.

Perspectiva de drets: **INFORMACIÓ**

RSU IDENTIFICADA	INFORMANT CLAU	MARC TERRITORIAL	EQUIP
29) <u>Estudi "Com els infants, adolescents i famílies s'estan informant sobre la pandèmia causada per la covid-19"</u>	Infants i/o adolescents + Famílies (mares i/o pares)	Catalunya	Hospital Sant Joan de Déu Barcelona.
30) <u>Procés de participació infantil d'elaboració de propostes per afrontar la desigualtat en la nova normalitat</u>	Infants i/o adolescents	Espanya	Save the Children-Espanya.

Perspectiva de drets: **JOC**

RSU IDENTIFICADA	INFORMANT CLAU	MARC TERRITORIAL	EQUIP
31) <u>Estudi "L'impacte de les pantalles en la vida familiar durant el confinament"</u>	Famílies (mares i/o pares)	Espanya	Empantallados.com i GAD3, amb cofinançament de la Comissió Europea.
32) <u>Enquesta "Usos del temps i el confinament"</u>	Societat en general	Catalunya	Centre d'Estudis d'Opinió (Generalitat de Catalunya).

4. Conclusions

Un dels col·lectius que més negativament ha viscut les **mesures severes per combatre la covid-19 són els infants i adolescents**, especialment els que es troben en situació de vulnerabilitat econòmica: no només per la privació material de la pobresa, sinó també pels efectes negatius de les mesures severes en la seva salut integral, sobre la convivència familiar o sobre les seves oportunitats educatives.

4. Conclusions

4.1. Vida quotidiana alterada per als infants i adolescents

Malestars durant el confinament

4.2. Efectes negatius en la salut integral

Efectes negatius en la salut mental

4.3. Efectes negatius en la convivència familiar

4.4. Efectes negatius en l'educació i l'aprenentatge

4.1. Vida quotidiana alterada per als infants i adolescents

- Ús intensificat de la casa on viuen, incorporació de la comunicació en línia i pèrdua de celebracions/activitats socials [RSU1] (Ajuntament de Barcelona, 2020b, 2020a; Carbonell, 2020).
- Acceptació del confinament perquè valoren poder estar més temps amb la família, però també s'avorreixen, sobretot els qui no tenen un espai a l'aire lliure a la casa on viuen [RSU2] (Martínez et al., 2020a, 2020b).
- Troben a faltar estar amb les seves amistats, sobretot els qui no poden comunicar-s'hi en línia per les bretxes digitals, pel que també se senten tristos i sols [RSU3 i RSU4] (Eurochild, 2020; Queen's University Belfast & Terre des hommes, 2020; Save the Children-España, 2020a, 2020b).

(4.1.) Malestars durant el confinament (1 de 2)

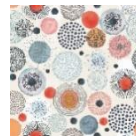
- Empitjorament de la situació econòmica del 43% de les llars de l'Àrea Metropolitana de Barcelona entre maig-juliol 2020 (amb pitjor efecte en els habitatges de lloguer); les famílies amb fills/es voldrien canviar de casa, però no poden principalment per raons econòmiques [RSU5] (Observatori Metropolità de l'Habitatge de Barcelona, 2020a, 2020b).
- Les necessitats dels infants i adolescents en situació de pobresa augmenten per les bretxes digitals i perquè no tenen espai per fer activitat física a casa seva [RSU4] (Save the Children-España, 2020a, 2020b).
- S'activen accions especials des dels serveis adreçats a la infància i l'adolescència en situació de risc i també des del sistema de protecció, així com les iniciatives solidàries esdevenen indispensables per a la cura [RSU11, RSU12 i RSU6] (Blanco et al., 2020; Fuentes-Peláez et al., 2020; Institut de Govern i Polítiques Públiques et al., 2020; UNICEF-España, 2020).

(4.1.) Malestars durant el confinament (2 de 2)

- La majoria d'infants i adolescents que resideixen en centres residencials del sistema de protecció van mostrar-se en desacord amb el tracte que van rebre al final del confinament: expressen que, quan els infants i adolescents podien sortir a l'aire lliure durant un període, a ells no se'ls permetia [RSU7 i RSU12] (Montserrat et al., 2020; UNICEF-Espanya, 2020).
- Les propostes identificades per part dels infants i adolescents per abordar les desigualtats en els temps de covid-19 giren al voltant de la protecció social (garantir les necessitats bàsiques i millorar els salaris); la conciliació (en termes d'igualtat de gènere); la salut i l'educació (més personalització); o la discriminació i el racisme [RSU30] (Save the Children-España, 2020c).

4.2. Efectes negatius en la salut integral

- El canvi de rutines, el sedentarisme i la poca activitat física suposen major risc de sobrepès i obesitat, així com possibles malalties cardiovasculars durant l'edat adulta si els nous comportaments es mantenen al llarg del temps [RSU16 i RSU13] (Sol Ventura et al., 2021; Tomando Conciencia Schools & Tandem Social, 2020).
- Condicions per adaptar-se al confinament i l'ús intensificat de l'habitatge no estan garantides per als infants i adolescents en situacions de vulnerabilitat perquè els habitatges tenen problemes d'humitat, manca de llum natural, manca d'espais interiors/exteriors o estan exposats al fum del tabac [RSU18 i RSU21] (Mortieruel et al., 2020; Valero et al., 2020).

(4.2.) Efectes negatius en la salut mental

- Alteracions globalment lleus de la salut mental infantil durant el confinament, però els infants i adolescents amb pèrdues familiars o properes tenen estats d'ànim més baixos [RSU14] (Projecte Òrbita, 2021).
- A més, si hi havia problemes psicològics previs dels infants/adolescents i/o els pares/mares, els infants i adolescents entre els 4-18 anys estaven més exposats a desenvolupar un trastorn de salut mental durant el confinament (35% en situació de risc) [RSU17] (Via et al., 2020).
- Durant el confinament, entre els infants amb famílies amb més factors estressors i dificultats socials, hi ha més manifestacions de dificultats per concentrar-se, avorriment, irritabilitat, inquietud, nerviosisme, soledat i preocupacions [RSU19] (Orgilés et al., 2020).

4.3. Efectes negatius en la convivència familiar (1 de 2)

- L'estrès i la inseguretat viscuda per totes les famílies interfereixen en les dinàmiques parentals i de cures dels fills/es, a través de diferents formes d'ansietat [RSU8] (Günther-Bel et al., 2020).
- Percepció generalitzada que el teletreball afavoreix la conciliació familiar i laboral durant el confinament; les dones que teletreballen són qui s'encarreguen de l'acompanyament escolar dels fills/es [RSU32] (Generalitat de Catalunya, 2020).
- Millor percepció de l'ús de pantalles i l'entreteniment digital quan les famílies poden parlar amb els fills/es d'educació digital, hàbits de desconnexió i relacions socials a les xarxes [RSU31] (Empantallados.com & GAD3, 2020).

4.3. Efectes negatius en la convivència familiar (2 de 2)

- Al voltant de 3 de cada 10 famílies catalanes afirmen haver viscut situacions de conflicte amb els seus fills/es durant el confinament, mentre que 2 de cada 10 afirmen haver perdut els nervis en algun moment -fins i tot insultant els seus fills- i 1 de cada 10 admet haver pegat els seus fills durant el confinament [RSU10] (Perazzo et al., 2020).
- La majoria de famílies amb adolescents va experimentar experiències relacionals negatives durant el confinament: com a exemple de violència filioparental, alguns adolescents feien servir males respostes i insults cap a les mares i/o pares [RSU9] (Amalgama7 & Fundació Portal, 2020).

4.4. Efectes negatius en l'educació i l'aprenentatge (1 de 2)

- El tancament de les escoles va agreujar les desigualtats educatives ja existents i va evidenciar les bretxes digitals, suposant pèrdues i noves desigualtats d'aprenentatge [RSU24] (Bonal & González, 2020a, 2020b; González & Bonal, 2020).
- L'alumnat en situacions de vulnerabilitat econòmica a la ciutat de Barcelona no tenia garantida l'educació des de casa per les condicions desfavorables d'educabilitat per part de les seves famílies i les bretxes digitals [RSU22] (Consorti d'Educació de Barcelona, 2020).
- La segregació escolar va propiciar que els centres i els equips docents haguessin de prioritzar el suport i les cures per sobre de les funcions docents [RSU27] (Jacovkis & Tarabini, 2020; Tarabini & Jacovkis, 2020).
- El 26,8% de l'alumnat de la ciutat de Barcelona no va poder seguir l'escola des de casa, sent la manca d'oferta educativa en línia per part de l'escola la raó més apuntada per les famílies [RSU23] (Ajuntament de Barcelona, 2021).

4.4. Efectes negatius en l'educació i l'aprenentatge (2 de 2)

- Necessitat d'una educació crítica, basada en els afectes i les cures, amb una perspectiva intergeneracional, personalitzada, també connectada amb el territori i, a més, educar per al medi ambient, la identitat i sostenibilitat cultural [RSU26] (Iglesias et al., 2020).
- Les prioritats educatives per als docents són acompanyar emocionalment els infants i adolescents, promoure el pensament crític per evitar infodèmies i prevenir qualsevol actitud racista [RSU28] (Edualter, 2021).
- Educar en el món digital és més que la transmissió de coneixement, cal entendre els equips docents com a mentors de l'alumnat [RSU20] (Moya et al., 2020)

5. Referències bibliogràfiques (1/9)

Ajuntament de Barcelona. (2020a). *Estimada escola, estimat infant: Carpeta d'aprenentatge i acompanyament emocional en context de pandèmia*. Direcció

de Ciutat Educadora i Cultura Als Barris de l'Institut Municipal d'Educació, Institut de Cultura de Barcelona & Direcció de Comunicació Digital.

<https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/handle/11703/119698>

Ajuntament de Barcelona. (2020b). *Estimat Diari BCN*. Direcció de Ciutat Educadora i Cultura Als Barris de l'Institut Municipal d'Educació, Institut de

Cultura de Barcelona & Direcció de Comunicació Digital. <https://estimatdiari.barcelona/>

Ajuntament de Barcelona. (2021). *La bretxa digital a la ciutat de Barcelona: 2020*. Ajuntament de Barcelona & BIT Habitat.

https://bithabitat.barcelona/bretxadigitalbarcelona/assets/pdfs/BretxaDigitalBarcelona2020_cat.pdf

Amalgama7, & Fundació Portal. (2020). *Resultats de l'estudi "Famílies, Adolescents i COVID-19: convivència o supervivència?"*.

<https://www.amalgama7.com/ca/resultats-de-lestudi-families-adolescents-i-covid-19-convivencia-o-supervivencia/#.YBLEGuJ0nIU>

Blanco, I., Nel-lo, O., & Gomà, R. (2020). Per una ofensiva solidària: L'acció col·lectiva davant de l'epidèmia. *Política & Prosa*. [https://politicaprosa.com/per-](https://politicaprosa.com/per-una-ofensiva-solidaria/)

[una-ofensiva-solidaria/](https://politicaprosa.com/per-una-ofensiva-solidaria/)

Bonal, X., & González, S. (2020a). *Desigualtats d'aprenentatge en confinament: Resultats destacats*. Universitat Autònoma de Barcelona.

https://blogs.uab.cat/aprenentatgeiconfinament/files/2020/05/Resultats-Destacats_CAT-1.pdf

5. Referències bibliogràfiques (2/9)

Bonal, X., & González, S. (2020b). The impact of lockdown on the learning gap: Family and school divisions in times of crisis. *International Review of Education*, 66, 635–655. <https://doi.org/10.1007/s11159-020-09860-z>

Bradshaw, J., & Rees, G. (2017). Exploring national variations in child subjective well-being. *Children and Youth Services Review*, 80, 3–14. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2017.06.059>

Campbell Collaboration. (2021). *Evidence and gap maps (EGM)*. <https://www.campbellcollaboration.org/evidence-gap-maps.html>

Carbonell, J. (2020). I ara què podríem fer amb tots aquests textos i dibuixos? *El Diari de l'Educació: Educa Barcelona*. <https://educa.barcelona/2020/05/30/i-ara-que-podriem-fer-amb-tots-aquests-textos-i-dibuixos/>

Casas, F., González-Carrasco, M., Malo, S., Boulahrouz, M., Navarro, D., Corominas, M., & Figuer, C. (2020). Children's Worlds National Report: Catalonia (Spain). *University of Girona*. [https://www.udg.edu/ca/portals/47/ERIDIQV/Childrens Worlds/3waveChW10-12CATALONIA.pdf?ver=6GVMSCiyBHOqYHVUwQOcxw%3D%3Dhttp://](https://www.udg.edu/ca/portals/47/ERIDIQV/Childrens_Worlds/3waveChW10-12CATALONIA.pdf?ver=6GVMSCiyBHOqYHVUwQOcxw%3D%3Dhttp://)

Consorci d'Educació de Barcelona. (2020). *Els alumnes de la ciutat de Barcelona en situació de vulnerabilitat durant el confinament per la covid-19: Informe de resultats*. Consorci d'Educació de Barcelona (Generalitat de Catalunya i Ajuntament de Barcelona) & GESOP (Gabinet d'Estudis Socials i Opinió Pública). https://www.edubcn.cat/rcs_gene/extra/01_documents_de_referencia/informes/Informe_resultats_confinament_alumnat_vulnerable_maig2020.pdf

5. Referències bibliogràfiques (3/9)

Corominas, M., & Pineda, L. (2020). Desigualtats socials, entorns relacionals i benestar de la infància a Barcelona. In Jaume Clapés (Ed.), *Anuari Metropolità de Barcelona 2019. La metròpoli en transició: Reptes i estratègies* (Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona) (pp. 127–150).

<https://iermb.uab.cat/es/anuari/la-metropoli-en-transicio-reptes-i-estrategies-2/>

Dinisman, T., Fernandes, L., & Main, G. (2015). Findings from the first wave of the ISCWeB project: International perspectives on child subjective well-being. *Child Indicators Research*, 8(1), 1–4. <https://doi.org/10.1007/s12187-015-9305-7>

Edualter. (2021). *Davant de crisis globals, transformar l'educació: Consulta a docents*. Unpublished Manuscript, Edualter.

Empantallados.com, & GAD3. (2020). *El impacto de las pantallas en la vida familiar durante el confinamiento*.

http://files.empantallados.com/INFORME_El_Impacto_de_las_Pantallas_en_la_Vida_Familiar_durante_el_Confinamiento.pdf

Eurochild. (2020). *#CovidUnder19: What does the pandemic mean for children?* <https://www.eurochild.org/news/what-does-the-pandemic-mean-for-children/>

Fuentes-Peláez, N., Crous, G., Lapadula, C., & Rabassa, J. (2020). *Com ha impactat la crisi de la COVID-19 en els serveis adreçats a la infància i l'adolescència en situació de risc a la província de Barcelona? Reptes i propostes dels i les professionals per al desenvolupament de l'acció socioeducativa en temps de pandèmia: Informe complet*. Universitat de Barcelona.

http://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/172051/11/reptes_i_propostes_en_temps_de_pandemia_informe_complet_barcelona.pdf

5. Referències bibliogràfiques (4/9)

Generalitat de Catalunya. (2020). *Enquesta sobre els usos del temps i el confinament 2020: Dossier de premsa*. Centre d'Estudis d'Opinió.

[http://upceo.ceo.gencat.cat/wsceop/7608/Dossier de premsa -966.pdf](http://upceo.ceo.gencat.cat/wsceop/7608/Dossier_de_premsa_-966.pdf)

Gill, T., & Monro, R. (2020). Play in lockdown: An international study of government and civil society responses to Covid-19 and their impact on children's play and mobility. *International Play Association*. <https://ipaworld.org/wp-content/uploads/2020/08/IPA-Covid-report-Final.pdf>

González, S., & Bonal, X. (2020). La primera infància en temps de pandèmia: Desigualtats educatives i reptes per a un futur immediat. *Revista Guix d'Infantil*, 106. <https://cat.grao.com/ca/producte/la-primera-infancia-en-temps-de-pandemia-desigualtats-educatives-i-reptes-per-a-un-futur-immediat-gi10699712>

Günther-Bel, C., Vilaregut, A., Carratala, E., Torras-Garat, S., & Pérez-Testor, C. (2020). A mixed-method study of individual, couple, and parental functioning during the State-regulated COVID-19 lockdown in Spain. *Family Process*, 59(3), 1060–1079. <https://doi.org/10.1111/famp.12585>

Iglesias, E., González-Patiño, J., Lalueza, J. L., & Esteban-Guitart, M. (2020). Manifiesto en tiempos de pandemia: Por una educación crítica, intergeneracional, sostenible y comunitaria. *Revista Internacional de Educacion Para La Justicia Social*, 9(3), 181–198. <https://doi.org/10.15366/RIEJS2020.9.3.010>

Institut de Govern i Polítiques Públiques, Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona, & Grup de Recerca Energia Territori i Societat de la Universitat Autònoma de Barcelona. (2020). *SOLIVID: Mapa col·laboratiu*. <https://www.solivid.org/construim-un-mapa/>

5. Referències bibliogràfiques (5/9)

Institut Infància i Adolescència de Barcelona. (2020). *Dades clau d'infància i adolescència a Barcelona: Focus en gènere i desigualtats territorials (Informe 2019)*

(Pineda, L., Corominas, M., Pitarch, K., & Curcoll, L.). Institut Infància i Adolescència de Barcelona-Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona

(Ajuntament de Barcelona). <https://institutinfancia.cat/mediateca/dades-clau-dinfancia-i-adolescencia-a-barcelona-2019/>

Institut Infància i Adolescència de Barcelona. (2021). *Dades clau d'infància i adolescència a Barcelona (Informe 2020)* (Pineda, L., Stinus, E., Curcoll, L., Pitarch, K., &

Corominas, M.). Institut Infància i Adolescència de Barcelona-Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (Ajuntament de Barcelona).

<https://institutinfancia.cat/mediateca/dades-clau-dinfancia-i-adolescencia-a-barcelona-2020/>

Jacovkis, J., & Tarabini, A. (2020). Desigualtat i confinament: Les dificultats per fer escola des de la distància. *Fòrum: Revista d'Organització i Gestió Educativa*, 53,

20–26. <https://cat.grao.com/ca/producte/desigualtat-i-confinament-les-dificultats-per-fer-escola-des-de-la-distancia-fo053100259>

Lee, B. J., & Yoo, M. S. (2017). What accounts for the variations in children's subjective well-being across nations?: A decomposition method study. *Children and*

Youth Services Review, 80, 15–21. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2017.06.065>

Malo, S., Viñas, F., González-Carrasco, M., Casas, F., & Alsinet, C. (2018). Assessment of free time motivation on a sample of 11 to 18 year-old catalan-speaking

Spanish adolescents. *The Spanish Journal of Psychology*, 21(2003), 1–13. <https://doi.org/10.1017/sjp.2018.28>

5. Referències bibliogràfiques (6/9)

Martínez, M., Rodríguez-Pascual, I., & Velásquez, G. (2020a). Hacia una Sociología de Urgencia: Por qué escuchar a las niñas, niños y adolescentes confinados.

Documentación Social: Revista Para Pensar La Intervención Social, 6. <https://www.documentacionsocial.es/6/ciencia-social/hacia-una-sociologia-de-urgencia-por-que-escuchar-a-las-ninas-ninos-y-adolescentes-confinados/?print=pdf>

Martínez, M., Rodríguez-Pascual, I., & Velásquez, G. (2020b). Infancia Confinada: ¿Cómo viven la situación de confinamiento niñas, niños y adolescentes? *Infancia*

Confinada & Enclave de Evaluación y Enfoque de Derechos Humanos. <https://infanciaconfinada.com/wp-content/uploads/2020/05/informe-infancia-confinada.pdf>

Mayordomo, E. (2020). La infància: Del marge al confinament. *Revista Barcelona Societat*, 26, 28–34.

<https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/revista/revista-barcelona-societat-26-cat.pdf>

Montserrat, C., Garcia-Molsosa, M., & Sitjes, R. (2020). *Benestar i valoració de la pandèmia per part dels infants i adolescents en acolliment familiar i residencial:*

Informe de resultats. Universitat de Girona. https://www.udg.edu/ca/Portals/47/OContent_Docs/informeCOVID_20-11-2020UdG.pdf

Morteruel, M., Bacigalupe, A., Cabezas, A., Giné, A., Domínguez, A., Valero, E., Jiménez, M., Utzet, M., Martín, U., & González, Y. (2020). *La salut de la infància*

confinada: Dades preliminars sobre l'impacte del confinament en la salut dels nens i nenes d'entre 3 i 12 anys. Grup de Recerca En Determinants Socials de La

Salut i Canvi Demogràfic de La Universitat Del País Basc En Col·laboració Amb Bidegintza & El Centre d'Investigació En Salut Laboral de la Universitat Pompeu

Fabra. https://www.ehu.eus/documents/3638427/14308653/Infancia+confinada+i+salut_català/8e6529e0-9d36-1b6b-f5d9-cc2ebfb9b4ea

5. Referències bibliogràfiques (7/9)

Moya, J., Anguera, M. T., de Armas, M., Catalán, M., & Fornells, E. (2020). *Análisis prospectivo de los cambios en las relaciones interpersonales en el contexto de la pandemia covid-19*. DIXIT Centre de Documentació de Serveis Socials.

https://dixit.gencat.cat/ca/detalls/Article/analisi_prospectivo_cambios_relaciones_interpersonales

Observatori Metropolità de l'Habitatge de Barcelona. (2020a). *Enquesta 'Habitant en confinament': La demanda d'habitatge a l'Àrea Metropolitana de Barcelona*.

Observatori Metropolità de l'Habitatge de Barcelona (Ajuntament de Barcelona, Àrea Metropolitana de Barcelona, Diputació de Barcelona & Generalitat de Catalunya). https://www.ohb.cat/wp-content/uploads/2021/01/LAB-Enquesta-OHB-Covid-19_Demandahabitatge.pdf

Observatori Metropolità de l'Habitatge de Barcelona. (2020b). *Enquesta 'Habitant en confinament': La negociació de les hipoteques i els contractes de lloguer*.

Observatori Metropolità de l'Habitatge de Barcelona (Ajuntament de Barcelona, Àrea Metropolitana de Barcelona, Diputació de Barcelona & Generalitat de Catalunya). https://www.ohb.cat/wp-content/uploads/2020/07/Enquesta-OHB-Covid19_Negociacio-hipoteques-i-lloguers_juliol2020.pdf

Orgilés, M., Morales, A., Delvecchio, E., Mazzeschi, C., & Espada, J. P. (2020). Immediate psychological effects of the COVID-19 quarantine in youth from Italy and Spain. *PsyArXiv Preprints*. <https://doi.org/10.31234/osf.io/5bpfz>

Perazzo, C., del Moral, C., San Juan, C., & Rivas, E. (2020). *Més mal em fa a mi: La violència que pateixen els infants a casa i la protecció especial que necessiten durant el confinament*. Save the Children-Espanya.

<https://www.savethechildren.es/sites/default/files/2020-06/InformemesMalemfaamiCAT.pdf>

5. Referències bibliogràfiques (8/9)

Projecte Òrbita. (2021). Impacte de la Covid-19 en el benestar emocional d'infants i adolescents. *Protagonistes, Ja!*, 14–15.

<https://protagonistesja.wordpress.com/2021/01/08/impacte-de-la-covid-19-en-el-benestar-emocional-dinfants-i-adolescents/>

Queen's University Belfast, & Terre des hommes. (2020). *#CovidUnder19: Children's Rights during Coronavirus: Children's Views and Experiences*.

https://www.tdh.ch/sites/default/files/covidunder19_thematic_summaries_english_20201209.pdf.pdf

Rees, G, Savahl, S., Lee, B. J., & Casas, F. (2020). Children's views on their lives and well-being in 35 countries: A report on the Children's Worlds project, 2016-19.

Jerusalem, Israel: Children's Worlds Project (ISCWeB). <https://isciweb.org/wp-content/uploads/2020/07/Childrens-Worlds-Comparative-Report-2020.pdf>

Save the Children-España. (2020a). *A tu lado: ¿Qué nos cuentan las familias? (Primera versión)*. [https://www.savethechildren.es/sites/default/files/2020-](https://www.savethechildren.es/sites/default/files/2020-03/informesavethechildrenatulado.pdf)

[03/informesavethechildrenatulado.pdf](https://www.savethechildren.es/sites/default/files/2020-03/informesavethechildrenatulado.pdf)

Save the Children-España. (2020b). *A tu lado: ¿Qué nos cuentan las familias? (Segunda versión)*. [https://www.savethechildren.es/sites/default/files/2020-](https://www.savethechildren.es/sites/default/files/2020-07/QueNosCuentanLasFamilias_JUNIO_2020.pdf?utm_source=NotaPrensa&utm_medium=referral&utm_campaign=Coronavirus)

[07/QueNosCuentanLasFamilias_JUNIO_2020.pdf?utm_source=NotaPrensa&utm_medium=referral&utm_campaign=Coronavirus](https://www.savethechildren.es/sites/default/files/2020-07/QueNosCuentanLasFamilias_JUNIO_2020.pdf?utm_source=NotaPrensa&utm_medium=referral&utm_campaign=Coronavirus)

Save the Children-España. (2020c). *Infancia en reconstrucción: Medidas para luchar contra la desigualdad en la nueva normalidad*.

https://www.savethechildren.es/sites/default/files/2020-07/Informe_Infancia_En_Reconstruccion.pdf

5. Referències bibliogràfiques (9/9)

Sol Ventura, P., Ortigoza, A. F., Castillo, Y., Bosch, Z., Casals, S., Girbau, C., Siurana, J. M., Arce, A., Torres, M., & Herrero, F. J. (2021). Children's health habits and covid-19 lockdown in Catalonia: Implications for obesity and non-communicable diseases. *Nutrients*, 13(5), 1657. <https://doi.org/10.3390/nu13051657>

Tarabini, A., & Jacovkis, J. (2020). *Recerca Escoles Confinades: Informes 1-5*. Universitat Autònoma de Barcelona. <https://geps-uab.cat/informes-recerca-escoles-confinades/>

Tomando Conciencia Schools, & Tandem Social. (2020). *L'impacte del confinament en els hàbits saludables dels nens i nenes*. Unpublished Manuscript, Tomando Conciencia Schools.

UNICEF-España. (2020). *Impacto de la crisis por covid-19 sobre los niños y niñas más vulnerables: Reimaginar la reconstrucción en clave de derechos de infancia*. https://www.unicef.es/sites/unicef.es/files/recursos/informe-infancia-covid/covid19-infancia_vulnerable_unicef.pdf

United Nations. (2020, April 8). *Committee on the Rights of the Child statement*. https://www.unicef.nl/files/INT_CRC_STA_9095_E.pdf

Valero, E., Martín, U., Domínguez-Rodríguez, A., & Grupo Confisalud. (2020). Covid-19 y salud infantil: El confinamiento y su impacto según los profesionales de la infancia. *Rev Esp Salud Pública*, 94.

https://www.mscbs.gob.es/biblioPublic/publicaciones/recursos_propios/resp/revista_cdrom/VOL94/ORIGINALES/RS94C_202007064.pdf

Via, E., Estrada-Prat, X., Tor, J., Virgili, C., Fàbrega, M., Duran, L., Alda, J., Keating, C., & Dolz, M. (2020). COVID-19 Pandemic: Increased risk for psychopathology in Children and Adolescents? *Research Square*. <https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-104507/v1>

institutinfancia.cat
@InstInfancia

